

Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərini təşkil edir. Ölkə iqtisadiyyatının neftdən asılılığının azaldılması üçün ekspertlər klaster yanaşmanı məqbul sayırlar. Kalster yanaşma zamanı Azərbaycanda perspektivi aydın görünən bir neçə sahənin inkişaf etdirilməsi əsas götürülür. Azərbaycanda belə sahələrdən biri də turizm sektorudur.

büdcəsindən ayrımaların ilbəil yüksək tempə artması dövlətin bu məsələyə necə böyük həssaslıqla yanaşdığını göstərir. Müşahidə və təhlillərdən aydın olur ki, ölkəmizdə son 10 ildə sürətlə inkişaf edən sahələrdən biri də nəqliyyat sektorudur.

Nəqliyyat xidmətlərinin, yolların və s. inkişafı isə dolayı yolla digər iqtisadi sahələrin dirçəlişinə təkan verir. O cümlədən, bu gün Azərbaycanın ən ucqar kəndlərində rahat yolların çəkilməsi, ölkəmizin Şərqi-Qərb, Şimal-Cənub kimi iri beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin qovşağında yerləşməsi turizm sektorunun da inkişafına ciddi təsir

Azərbaycan kimi ölkələrdə kənd turizminin inkişafı çox vacibdir. Çünki kənd turizmi şəhər mühitinin kənd mühiti ilə əvəz olunması ilə yanaşı, kənd yerlərində kiçik sahibkarlığın inkişafının, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehlakçılara birbaşa çatdırılmasının təmin edilməsində, bölgələrin mövcud potensialından səmərəli istifadə olunmasında xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Araşdırmalardan aydın olur ki, kənd turizmi ümumilikdə, milli park və təbiət ərazilərindən istifadəyə, insanların istirahət tələbatında ətraf mühitlə bağlılığa, mədəni və milli irs nümunələrindən, eləcə də tarixi memarlıq

zonalarda kənd turizmi, dağ turizmi, ekoturizm, ekstremal turizm daha çox potensiala malikdir. Qış turizmi də bu zonalarda böyük perspektivə malikdir. Yeri gəlmişkən, dağlarda yerləşən iri turizm müəssisələrinin qiymətləri çox baha olduğundan əksər yerli turistlər onlardan bəhrələnmə bilmir. Kənd turizmi inkişaf etsə, rəqabət çoxalacaq və sadəcə insanlar da qış turizmindən yararlanmağa başlayacaqlar.

Bütün bunlarla yanaşı, son illər, regionlarda- beynəlxalq standartlara cavab verən hava limanlarının tikintisi, rayonlararası və kəndlərarası yollarının yenidən qurul-

Digər sektorlardan fərqli olaraq turizm ekologiyaya zərər verməyən, xammal və ya industrial texnologiya tələb etməyən, faydalı qazıntıların istifadəsinə ehtiyac duymayan bir sektordur. Təsadüfi deyil ki, bir çox ölkələrin əsas gəlirləri məhz bu sektordan əldə olunur.

Azərbaycan çoxcəhətli təbii şəraiti, olduqca zəngin mədəni və təbii resursları, xarici və daxili turizmin təşkili üçün böyük

Ekoturizm: hansı potensiala malikdir və nə kimi problemlər var?

Kənd turizminin inkişafı iqtisadi gəlirlərini artırmaqla yanaşı, əhəlinin sosial rifahının yaxşılaşmasına da töhfə verə bilər

abidələrindən istifadəyə, yüksək keyfiyyətli yaylaq havasına və müalicəvi bulaq sularına daimi tələbatın olmasına əsaslanır.

Azərbaycanda kənd turizminin sürətli inkişafı XX əsrin 70-80-ci illərinə təsadüf edir. Bu dövrdə şəhər əhalisinin kəndlərə istirahətə getməsi daha da kütləviləşdi. Təbii ki, kütləvi axında əsas hissəni əhəlinin orta və aztəminatlı təbəqəsi təşkil edirdi. Son dövrlərdə daxili tursitlərin sayı daha da artıb. Bütün bunlar isə təbii ki, son nəticədə turizmin inkişafına təkan verir.

Son illər ölkədə həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatlar, əksər regionlara və sahilələri dair dövlət proqramlarının həyata keçirilməsi nəticəsində bir çox problemlər tədricən öz həllini tapıb, ölkədə kənd turizminin inkişafı üçün münbit şərait formalaşdırılıb. Bu sahədə isə nəqliyyat əlaqələrinin genişlənməsi, ən ucqar yaşayış məntəqələrindəki abad yolların çəkilməsi, nəqliyyat xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəlməsi xüsusilə əhəmiyyətli olub.

Avtomobil yollarının yenidənqurulması və təkmilləşdirilməsi nəinki kənd turizminin, ümumilikdə ölkə turizminin inkişafında mühüm rol oynayır. Son dövrlər, hətta ən mürəkkəb coğrafi şəraitə və dağlıq relyefə malik ərazilərdə nəqliyyat əlaqələri yaradılıb. Ən yüksək zirvədə yerləşən, rəngarəng təbiəti və gözəl mənzərələri olan kəndlərə yol çəkilişi buna sübutdur. Bu ərazilərdə keyfiyyətli turizm xidmətlərinin təşkili ilə yolların çəkilişinə sərf edilən vəsaiti tezliklə dövlət büdcəsinə qaytarmaq və turizmi büdcənin əsas gəlir mənbələrindən birinə çevirmək olar.

İşğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının da böyük turizm potensialı var, tezliklə bu potensialdan istifadə edilməsinə başlanacaq. Bu

masını və yeni yol çəkilişləri turizmin inkişafına verilən müsbət təsir edir.

Turizmin, o cümlədən kənd turizminin inkişafı nəqliyyat və onun infrastruktur sahələrinin inkişafı ilə bir kompleks əmələ gətirir. Bütün bunlar isə ölkədə həyata keçirilən infrastruktur layihələrinin turizmin inkişafında, yeni yol çəkilişlərinin isə kənd turizminin inkişafında xüsusi əhəmiyyəti olduğunu bir daha sübut edir.

Son illərdə ölkəmizdə istirahətə və səyahətə üstünlük verən yerli və əcnəbi turistlərin xeyli artması bu sahənin klaster yanaşmada ən vacib sahələrdən olduğunu göstərir.

Kənd turizmi kiçik sahibkarlığı inkişaf etdirməyə, məşğulluq probleminin həllinə töhfə verməyə, kənd əhalisinin gəlirlərinin artmasına və sosial rifahının yaxşılaşmasına qadirdir. Bunun üçün dövlətin bu sahədə bəzi güzəştlər təbiiq etməsi və stimullaşdırıcı tədbirlər həyata keçirməsi məqsəduyğundur. Məsələn, turizm bölgəsində yaşayan və normal tələblərə cavab verən evi olan kənd sakinlərinə çox aşağı faizlərlə uzunmüddətli kreditlərin verilməsi həm onların özünüməşğulluğunun təmin edilməsini təmin edə bilər, həm də dövlət büdcəsinə bu fəaliyyətdən köçürülən məbləğlər artar. Həm də əhəlinin aşağı gəlirli təbəqəsi də ucuz qiymətə bu turizmdən istifadə edə bilər.

Beləliklə, çox az xərclə tez və yaxşı gəlir əldə ediləcək sahələrdən birinin ekoturizm olduğu aydın olur. Əhəlinin müəyyən bir hissəsinin xaricdə yox, ölkə daxilində turizmdən istifadə etməsi ölkədən valyuta çıxışını azaldır, üstəlik xarici turistlərin və belə sərfəli xidmətlərdən istifadə etməsini təmin etməklə ölkəyə valyuta gəlirlərinin artmasına töhfə verə bilər.

Elçin Bayramlı